

OPBOUW



weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer

adm.: kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. J. VERLEUR — AMERSFOORT

Luisteren of lachen?

Prediker 7 : 5-7

Veel mensen vinden de Prediker maar een boek van een gruwelijke pessimist. En als we eenmaal dat etiketje erop geplakt hebben, moeten we allerlei kunstgrepen uithalen, om er nog iets uit te halen, dat een beetje op een evangelie lijkt of erin past. Want wij, christenen uit het westen, denken nu eenmaal overwegend analytisch en in tegenstellingen. Of... óf. Wit of zwart. Vrolijk of somber. Himmelhoch jauchzend... zum Tode betruibt.

Prediker is een typisch boek van oosterse wijsheid. Chokma, heet dat in het hebreuws. Maar dat is nog wat anders dan kennis of inzicht. Het is meer iets als praktische levenskunst. Maar ook weer geen moraal. Het is ook de vraag, of er in dit bijbelboek van één auteur sprake is. Het heeft meer van een discussie. Samen redenerend de weg vinden door de levensvragen. Maar dan zó, dat men de levenskunst bekijkt vanuit een geopenbaard gegeven. Althans sommigen van de gesprekspartners proberen de weg van de levende chokma, de ware wijsheid aan te geven. Vandaar die stelling: „Je kunt beter luisteren naar de berisping van de wijzen dan naar het lachen van de dwazen.“

Nee, dat is geen oefening in de „moraaltheologie“. Verwacht dus van hen en mij géén zedepreek. Want dan zou er al geen mens meer luisteren. Als we het zó zouden vertalen: Je kunt beter luisteren naar een preek over de schepping dan luisteren naar een uitvoering van Haydn's „die Schöpfung“, dan zouden we er niets van begrepen hebben. Maar wat bedoelt de tekst hier met: het lachen van de dwazen? Wel-lachen is gezond. Humor is kostelijk. Mensen met gevoel voor humor

zijn gezegende mensen. Humor is, naar het bekende gezegde, een lach en een traan. Gezonde humor werkt ontspannend. Het is een soort geestelijke yoga: een tintelende bevrijding uit een knellende band.

Maar het lachen van de dwazen heeft niets te maken met humor. Het lachen van de dwaas klinkt als het geknetter van dorens onder een pot.

U moet weten, dat de nomaden in de woestijn voor kookdoeleinden de gedroogde mest van kamelen gebruikten, waarmee ze stenen verwarmden die een prachtige, gelijkmatige warmte gaven. Maar soms was een kort, hoog opvlammend vuur nodig, b.v. om koeken te bakken, koeken, zoals in Hosea 7 : 8 genoemd worden. Nou, dan plukte je wat stekels van bepaalde, cacteeënachtige planten en je gooide een handvol van die „dorens“ op de brandstof. Dat gaf een helder, opvlammend vuurtje, dat na korte tijd (als het vuur in de stekels door de hitte uitzete) knetterend en spattend met veel lawaai uitdoofde.

Ziet u het gebeuren? Hoort u het? Het lachen van de dwaas is net zó. Het klinkt fel óp. Brandt als een vuurtje. Kan zelfs éven verwarmen. Maar het dooft weer snel uit. Het maakt een boel lawaai, maar het is zó voorbij. Uitgebrand. Uit elkaar gespat. En wég is het. Prediker zegt niet, dat lachen niet gezond zou zijn. Maar als het lachen alléén dient als lawaai, om innerlijke leegte te verbergen, dan is het vuurtje zó maar uit.

Als het hart léég is; als het leven zonder inhoud is; als het leven alleen maar „bestaan“ is, zonder richtingwijzer, zonder praktische levenskunst, dan kun je bombarie maken, zoveel als je wilt, maar het klinkt als het geknetter van dorens onder een pot; veel geschreeuw, maar weinig wol, zouden wij zeggen. Want „bestaan“ zonder doel, zonder „zin“, dat is „dwaasheid“. De chokma, de levenskunst, dat is niet maar een manier van leven en verder niets, maar het is de kunst van leven van de mens, die er is, omdat God er is. Wijsheid in de bijbelse zin van het Woord, heeft te maken met onze schepping door God; onze verlossing door God; en ons wedergeboren leven vóór God.

De wijzen bij Prediker zijn niet de betweters, de moralisten, de wetticisten, de perfektionisten, de farizeeën, de theologen, de orthodoxen en ga zo maar door.

Want wat kunnen we met elkaar een lawaai maken. De betweters, die altijd wel weer een ánder smoesje klaar hebben, om gelijk te hebben.

De moralisten, die altijd wel weten, waar de schoen bij de ander knelt, maar zélf buiten schot blijven.

De wetticisten, die voor ieder gat een spijker hebben en er maar lustig op los slaan.

De perfektionisten, die niet rusten voor alles áf en klaar is.

De farizeeën, die zélf hun bidden gebruiken, om te verbergen, wat er in hen leeft.

Vergeet de theologen niet, die zóveel lawaai maken, dat horen en zien je in de kerk en daarbuiten, vergaat. En wat kunnen de orthodoxe kerkmensen zingen van je welste, omdat hun dogma's schijnbaar nooit uitdrogen.

Lawaai, lawaai, lawaai!

Zingen, zingen, maar zonder leven; zonder ziel; zonder doel.

En weer gaat het karnavalsgehoel aan onze ogen voorbij.

De maskerade van de verstopping; de pret van de vergetelheid.

Geknetter. Gedaas. Lawaai. En dan is het uit.

Het lachen van de dwaas. Rumor van het leven, dat géén zin heeft.

—o—

Dán is luisteren beter dan lachen.

Dus: béter. Het is niet óf het één óf het ander.

Maar luisteren is beter dan lachen, als je luistert naar de berisping der wijzen. Dus tóch een zedepreek? Nou, asjeblijft, dat hoeft voor mij niet.

Dus helemaal géén zedepreek.

—o—

Nee, in hun dispuut over de vragen van het leven, komen de gesprekspartners tot deze konklusie: Luisteren en lachen hebben met elkaar te maken. Want je kunt in feite niet écht lachen als je niet écht luistert. Zonder zin is je leven een maskerade. Met een lach en een traan. Maar als je de traan niet opmerkt, kun je de lach niet ervaren.

Er is tot in de vorige eeuw een streven geweest, om de zin van het leven te ontdekken. Op alle mogelijke manieren. Wijsgerig, theologisch, praktisch enz. Van welk standpunt men ook uitging, men ging er van uit, dat de kosmos een geordend geheel was.

Daar zijn we nu áf. Men is tot de konklusie gekomen, dat het vinden

van een ratio, het zoeken van een schema, het denken in omliggende begrippen, kortom het vinden van een levenseenheid en doel, onmogelijk is. Men heeft zich gestort in het irrationele. Het onverklaarbare. Niets heeft zin. Niets heeft doel. Niets heeft toekomst.

Wat moet je dan? Dan valt alles in puin. Alle taboe's worden weggevaagd, behalve dat éne: dat er geen taboe meer wezen mag.

Je bestaan is een lot, waar je in geworpen bent. Je leven is, zoals de wijsgeer Heidegger zegt: „Sein zum Tode“, dat is maar niet, dat je doodgaat, maar het is: bestaan in en voor dood-zijn. Het levensgevoel van de angst heerst.

Nou, zingen dan maar, jongens, hoe geweldiger, hoe beter.

Het lied van de dwaas, dat knettert en spat, maar ook zo weer uit is.

Het lied, de song en dan de heroïne-spuit, de dodelijke drugs of de zelfvernietiging.

Dat is de achtergrond van ons moderne leven.

Dat is de „boodschap“ van pop en bunk en hoe dat verder heten mag.

De lach, die geen traan kent. De humorloze mens, die wacht op de atoomexplosie, die de wereld vernietigt.

—o—

Beter is, eerst in de wijsheid (die van boven is) de traan te ontdekken, die God schreit over zijn gevallen wereld. En de traan, het leed, dat we in de leegte van ons bestaan ervaren, als we God kwijt geraakt zijn.

Want als je door de Geest van Christus de oorzaak van die traan hebt ervaren, kun je door diezelfde Geest ook de échte lach ervaren.

De lach van het verlore menskenkind, dat zijn leed bij God brengt.

Dat is wijsheid, dat is praktische levenskunst, dat is échte vrolijkheid: Eerst luisteren, dan lachen. De humor van het geloof.

Dat niet brandt als een strovuur, maar laait en laaien blijft als een vuur van warmte en geluk, zelfs als je huilen moet van leed.

De dwaas zingt en lacht zich dood. Zalig zijn zij, die treuren, want zij zullen vertroost worden.

Ga dat niet ontcrachten, door het te vergeestelijken: Wees écht kind van God en dáárom: mens in de ware zin van het Woord.

Met een lach en een traan.

Want Jezus Christus heeft ze beiden geheiligd door zijn bloed.

Discussie over dienstweigering

Drs K. Goudriaan, Amsterdam

Nu nog een reeks losse opmerkingen bij de afzonderlijke stellingen:

Ad 1: Dat de „zwaarmacht” van de overheid, waarover de Bijbel spreekt iets anders is dan de bewapening tegen de buitenlandse vijand in ons tijdperk van Koude Oorlog heb ik al gezegd. Er wordt gesproken over de „geestelijke beperktheid van het geweldsmiddel”. Daarmee stem ik voor 100% in; het is alleen jammer, dat dit in de uitleg van stelling 6 wordt vergeten, als het gaat over de geestelijke goederen die in de strijd tussen Oost en West moeten worden verdedigd.

Gen. 9 : 4-6: „Wie des mensen bloed vergiet, diens bloed zal door de mens vergoten worden” is al evenmin een vrijbrief voor een bloedig ingrijpen van de overheid, als het „met smart zult gij kinderen baren” een argument is tegen zwangerschapsgymnastiek (zie toelichting stelling 5). Er staat duidelijk: „Ik (God) zal uw eigen bloed eisen”.

Ad 2. Het „ambt” van generaal heeft niets te maken met het messiaanse ambt van David. Niet, dat de generaal wel het recht in eigen hand zou mogen nemen of uit wraakzucht zou mogen handelen. Maar David voert de oorlogen des Heren, een generaal hoogstens nationale of bondgenootschappelijke (N.A.T.O.) oorlogen, hij is niet de gezalfde des Heren en kan zich dus niet op een ambtelijke geweldshantering beroepen.

Ad 3: „Niet de oorlog als zodanig, maar de oorlogszuchtigheid wordt in het zesde gebod getroffen”, geheel akkoord!

Ad 4 en 5: Met de strekking ben ik het eens.

Ad 6: „Veel pacifisme berust op verzwakking of verdwijning van het nationale besef; men voelt zich als volk geen eenheid meer”. Van harte mee oneens.

Hoe kan men nu als Kerk over „nationaal besef” spreken! En hoe kan iemand dat doen, die heeft laten blijken tegenstander te zijn van het zingen van het Wilhelmus in de eredienst. Die het nationalisme van de Joodse Zeloten uit de oudheid, en de Massada-ideologie van het tegenwoordige Israël afwijst.

Als er iets de laatste eeuwen tot afgod is gemaakt, is het wel de natie. „Nationaal” en „Continental” belang zouden onder christenen geen argument mogen zijn; dat niet alleen omdat men daarmee ook onze egoïs-



tische politiek tegenover de arme landen kan verdedigen — dit bedoelt ds De Jong zeker niet; hij heeft weet van de horzels en schorpioenen die zijn „militaristische en pro-westerse” standpunt verdacht maken — maar omdat het principieel fout is, „Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en de rest zal eraan toegevoegd worden.” (Dus ook het koninkrijk der Nederlanden.) Pacifisten als de Quakers zouden te „idealistisch” zijn en te gunstig oordelen over de in zonde gevallen mens. Daar zit iets in. Maar dominee De Jong legt eenzelfde soort naïef optimisme aan de dag als het over de overheid gaat. Wel heeft hij er weet van, dat „wapens in handen van zondige mensen leggen een griezelige zaak is” (bij st. 7), en de „macht korrumpert” (bij st. 2), maar het blijft bij deze konstateringen. „Een christen kan daar niet aan mee doen” (bij st. 2); maar hij doet dat vaak wel (Nixon!); bovendien zijn de meeste overheden niet-christelijk. Overigens: waarover gaat het hier nu precies? Over het handelen van de overheden tegenover hun eigen onderdanen? Over het optreden van overheden onderling? Indien het eerste, is dan *spreiding van de macht*, dus *demokratische controle* op de overheden, in onze tijd — waarin we langzamerhand met democratie leren omgaan — niet het aangewezen middel tegen machtmisbruik; en dus te verkiezen boven het blinde vertrouwen in de overheid, dat ik bij ds De Jong — en bij vele andere christenen — meen te bespeuren? Dit laatste is weer geen principiële opmerking; veeleer een taxatie van onze democratische werkelijkheid; maar dan wel gedaan vanuit het bijbelse gegeven van 's mensen *zwakheid* en *geneigdheid* tot zonde. Terloops moet me van het hart, dat een fundamentele bezinning, in positieve zin, op de democratie, vanuit Bijbels denken, broodnodig is.

Nog een opmerking over het handelen van de naties en hun overheden onderling: met welk recht mogen onze overheden optreden tegen, bijvoorbeeld, de overheden in de oostbloklanden, waarvan we zouden moeten aannemen dat zij, evenzeer als dit bij ons het geval is, het zwaard tegen-

over hun onderdanen niet tevergeefs hanteren?

Ad 7: Politiek gewetensbezwaar is géén *contradictio in terminis*. Wie op grond van nuchtere, verstandige analyse van onze politieke situatie, of van de werking van ons wapensysteem, tot de overtuiging komt, dat hij deelnemen in het leger niet voor zijn geweten kan verantwoorden, heeft een *politiek gewetensbezwaar*. Geweten is geen pure *gevoelskwestie*; het zit dieper, maar schakelt *verstand* en *gevoel* in. Quakers en Jehovah-getuigen, die gewetensbezwaren tegen de dienst hebben, mag men niet degraderen tot sentimentele dweppers; politiek gewetensbezwaarden niet tot berekenende intellectuelen. In beide gevallen gaat het om *gedrevenen*.

Dat de overheid politieke gewetensbezwaren niet erkent, kan ik tot op zekere hoogte wel begrijpen; 't bewijst wel, dat ook ons „vrije” westen nog totalitaire trekjes vertoont.

Ad 8. De kerk als subcultuur. „So what?” Inderdaad. De kerk is — of zou moeten zijn — het lichaam van Christus. Dat stelt soms andere eisen dan waarmee een kulturele macht te maken krijgt. Trouwens: een subcultuur kent soms een groot expansief, wervend vermogen, juist omdat zij relatief onaangestast is door de macht; denk aan de hippie-beweging!

„De oudchristelijke Kerk was niet principieel voor dienstweigering”. Allicht niet. Er bestond immers in het Romeinse Rijk geen dienstplicht! Men bediende zich van beroepssoldaten, die op vrijwillige basis werden gerekruteerd, met als lokaas het volle Romeinse burgerrecht na 20 jaren trouwe dienst. Blijft het feit, dat nogal wat kerkvaders de *vrijwillige* dienstname voor christenen afwezen — overigens niet altijd op grond van „pacifisme”, en met inderdaad de inkomsekwentie, dat de christenen tegelijk bleven profiteren van de *pax Romana*. Konklusie: we zullen in deze kwestie onze eigen weg moeten zoeken, zonder ons te kunnen beroepen op (verre) voorgangers.

Ad 9 en 10: Politiek gewetensbezwaarden konkluderen inderdaad juist vaak, dat *doel en middelen* in de defensie in een wanverhouding zijn geraakt. Een atombewapening die in staat is de mensheid 6 à 7 maal uit te roeien, voldoet niet meer aan het principe van de doelgerichtheid. Juist de wapenwedloop is het ergerlijk vertoon van gebrek aan zelfbeheersing, dat de mensheid ooit heeft gepresteerd. Willen deze geweldsmiddelen al het doel, de uitschakeling van de tegenstander, bereiken, dan houdt dit toch tegelijk zelfmoord voor de gebruiker in. Trouwens, wie zijn onze „tegenstanders”? Toch niet de burgerbevolking, de vrouwen en kinderen, van de grote steden in het Oosten op wie de westerse strategische nucleaire bommen zijn gericht? Gaat de vergelijking tussen „zwaard” en tank al behoorlijk mank, die tussen „zwaard” en atombom slaat nergens op. Niet,

dat de Bijbel ons in het atoomtijdperk niets meer te zeggen heeft. Juist wel; zie wat ik in het begin schreef over de mens als „beeld Gods”, de aan God verantwoording schuldige mens, en over de in zonde gevallen, onverantwoordelijk handelende mens!

Argumenten speciaal tegen de neutronenbom:

- de neutronenbom als bom „die alleen maar mensen doodt en de gebouwen laat staan, en die daarom een typisch kapitalistisch wapen is” (voor „kapitalistisch” leze men liever „materialistisch”; dan vallen ook eventuele sowjetkommunistische neutronenbommen er onder): „tendentieus”, maar daarom niet minder waar.

- de N.A.T.O.-strategie kent de neutronenbom een *tactische* functie toe, die o.a. inhoudt, dat hij zal worden ingezet tegen vijandelijke tankformaties die al op westelijk grondgebied zijn doorgedrongen: hij zal dus, als we van een defensieve oorlog uitgaan, vooral tegen Westduits territorium worden ingezet; oostbloksoldaten en westduitse burgerbevolking zullen grote klappen krijgen, maar de Westduitse steden blijven staan.

de neutronenbom verlaagt de atoomdrempel, d.w.z. het bezit ervan zal de bezitter er eerder toe brengen, de konventionele oorlog in een atoomoorlog om te zetten. De oude strategie van de „balance of terror” (die ik overigens ook verafschuw, maar die tot nu toe, als door een wonder, wel gewerkt heeft) is daarmee ondergraven. Voor alle eerlijkheid: de polemologische specialisten zijn het op dit punt niet eens.

- de introductie van elk nieuw wapensysteem in het westen nodigt de tegenpartij uit, hetzelfde te doen; partijleider Brezjnef heeft dit nog in de week voor kerstmis in het openbaar zo gesteld. Daarmee wordt het grote doel van wapenbeheersing als vorm van menselijke zelfbeheersing, tegengewerkt.

Tenslotte dit: veel van wat ik schreef vloeit voort uit een gevoel van walging en angst voor de wapensystemen die we bezitten; tegelijk uit een zo nuchter mogelijke analyse van de situatie waarin we ons bevinden; maar het heeft ook alles te maken met mijn overtuiging, dat de neutronenbom, dat de atoomoorlog, niet kan zijn wat God met ons mensen, als Zijn beeld dragers, voor heeft.

En nog dit: dominee De Jong kent mij en weet van mijn grote waardering van zijn bijbeluitleg in het algemeen. Het is zeker geen persoonlijke rankune die mij ertoe bracht, dit alles te schrijven.

J. VONKEMAN — RICHMOND (Natal) ZUID-AFRIKA

ZENDING EN OPWEKKINGSBEWEGING (1)

naar aanleiding van

„Dr Kurt E. Koch:

Gott unter den Zelus”

Al een paar weken houdt de gedachte mij bezig iets te schrijven in verband met het laatste boek van dr Kurt E. Koch die al het een en ander aan literatuur op zijn naam heeft staan wat Geestesgaven en opwekkingsbewegingen betreft. De raakvlakken tussen het boek en de zending van onze kerken zijn vele.

In de eerste plaats speelt het boeiende verhaal van de opwekkingsbeweging, beschreven door dr Koch, zich af onder de Zoeloes in een gebied dat maar een paar honderd kilometer van de zendingsterreinen van Haarlem, Leerdam en Kampen verwijderd is. Wie van de zendingspost Groothoek naar Vrijheid reist waar de broeders Kurpershoek en Keesenberg wonen, komt dichtbij het gebied van de opwekkingsbeweging voorbij. De titel „Gott unter den Zelus” had boven een boek van onze zendelingen kunnen staan, maar het zou wel heel anders zijn uitgevallen.

Verder hebben we onlangs in onze zending de ambtsneerlegging van ds Van Stelten beleefd die juist om het ontbreken van opwekkingsbewegingen als die door dr Koch beschreven, niet langer kans zag zijn werk als Gereformeerd zendeling voort te zetten.

Dan worden we verder in de zending onder de Bantoevolken van Afrika dagelijks geconfronteerd met de dringende vraag om wonderen. In de krachtengodsdienst van het animistische Afrika — ik kom daar later nog wel op terug — nemen de wonderen de eerste plaats in op het prioriteitenlijstje. En hier in het boek van dr Koch schijnt het antwoord te zijn. Een veelkleurige optocht van wonderen in de naam van de Here Jezus gaat in het boek aan ons voorbij. Geen wonder dat honderden toestromen! Dat laat een zendeling van Gereformeerde huize dikwijls ongemakkelijk voelen: doe ik het wel goed?

En het is niet alleen die zendeling; we zitten er soms allemaal wat mee in onze maag. Opwekkingsbewegingen in Pinkstersnit houden niet op aan onze deuren te kloppen. Tegenover wat er daar allemaal geschiedt of schijnt te geschieden aan uitingen van de Geest, lijkt onze pinksteroogst maar schraal. Hebben wij inderdaad — zoals de beschuldiging wel luidt, ook in dit boek — de Heilige Geest weggetheologiseerd?

Het verhaal van Dr Koch

Het boek is het verslag van de wonderlijke zegeningen die geschonken zijn en nog geschonken worden in de bediening van Erlo Stegen, een duitsprekende Zuidafrikaner die aanvankelijk na enkele jaren van teleurstellende gemeentelijke arbeid zich zag vastgelopen. Met enkele medewerkers ging hij een periode van verootmoediging binnen, van gebed en boete en Bijbelstudie, waarna een vernieuwde uitstorting van de Heilige Geest volgde. Hierop ging de hemel open en volgden door de bediening van het team van Stegen, maar met name door hemzelf, talloze wonderen van genezingen van blinden en doven en bezetenen tot dodenopwekkingen toe, van helderziendheid tot het weer op gang komen van onklare auto's, van het massale verbranden van toverattributen tot het uitrijden met een auto vele honderden kilometers op ingeven van de Heilige Geest.

Zoals nog eens gebeurt in opwekkingsbewegingen dat wie niet genezen wordt, wordt dat hier niet gepredikt. Uitdrukkelijk wordt enkele malen verteld dat het voorkwam dat zieken niet genezen werden. Genezing hangt immers uitsluitend af van de wil van God (75). Erkend wordt dat de Here soms aan gelovigen een last oplegt zwaar om te dragen. Hij helpt weliswaar om die last te dragen maar neemt hem niet af (99).

Toch is de regel wel: redding, genezing, bevrijding (51). Wat de theologen verder ook mogen zeggen — ze komen er niet te best af in dit boek — de drievoudige zegen van God in redding, genezing, bevrijding schijnt wel tot het normale Christelijke verwachtingspatroon te behoren al worden we niet getraceerd op de gewone kreet: God wil geen ziekte. Het is me bekend dat dr Koch al het een en ander geschreven heeft over Geestelijke gaven maar dat alles blijve hier buiten beschouwing. Het gaat er ons hier niet om wat dr Koch voorstaat maar om de beschreven opwekkingsbeweging en het verband met onze zending.

Grote nadruk wordt ook gelegd op de noodzaak van het belijden van zonden. Niet in het openbaar, dat wordt zelfs belet (295), maar in de pastorale nazorg. „De Zoeloe-beweging is een biechtbeweging. Wie niet bereid is voor God schoonschip te maken, dat betekent, alles uit te storten wat in het licht van God niet bestaan kan, die ondervindt geen hulp” (296). Dat schoonschip-maken voor God houdt wel in een belijdenis van zonden ten overstaan van een broeder.



pastorale notities

Zinrijke naamgeving

De naamgeving onder ons geschiedt niet altijd gemotiveerd en is vaak vrij willekeurig en aan mode onderhevig. Trouwens de meeste van onze voornamen hebben geen duidelijke en zinrijke betekenis meer.

Dat is vroeger wel anders geweest. Toen gaven christen-ouders hun kinderen vaak bijbelse namen. Of namen welke iets te zeggen hadden, een verwachting uitspraken of een dankbare erkenning inhielden. Ze noemden hun dochttertje bijvoorbeeld Adeodata, dat wil zeggen: geschenk van God de HERE. Of hun zoontje: Mattijs, Mattheüs: idem.

Zo gaven ook de Israëlieten hun kinderen meermalen zinrijke namen. Ze noemden hun kinderen niet zomaar. Maar ze gaven daarbij uiting aan hun geloof, hun hoop, hun vertrouwen.

De godvruchtige Lamech gaf aan zijn zoon de naam Noach, dat is vertroosting, want — zeide hij — deze zal ons troosten over de moeitelijke arbeid onzer handen op deze aardbodem, welke de HERE vervloekt heeft.

Soms openbaarde de HERE zelf, hoe de ouders hun kind moesten noemen. David noemde het kind van Bathseba Salomo, vredzame. De HERE nu had dit kind lief en Hij zond een boodschap door de profeet Nathan om het Jedidja te noemen. Jedidja betekent: beminde des HEREN.

Zo heeft de HERE ook aan de bejaarde priester Zacharias in de tempel doormiddel van de engel Gabriël doen weten, hoe hij de voorloper van de Messias noemen zou: Elizabeth zal u een zoon baren en gij zult hem de naam Johannes geven, dat wil zeggen: genadegeschenk van de HERE.

Wij kennen zulke zinrijke naamgevingen als regel niet meer. Gewoonlijk noemen ouders hun kinderen naar grootouders, familieleden of goede vrienden en dan de namen wat gemoderniseerd en aangepast in geval ze wat verouderd of vreemd klinken.

Hoe het mag zijn, de bijbel troost ons in het vooruitzicht dat allen die in het geloof volharden, in het leven der toekomstige eeuw een zinrijke naam ontvangen. Of, om het met de woorden van de Heer Jezus zelf te zeggen: „Wie overwint... Ik zal hem een witte steen geven en op die steen een nieuwe naam geschreven, welke niemand weet dan die hem ontvangt” (Openbaring 3:17).

B. Telder, Bilthoven

Het moet er allemaal wel in een soort biecht uitkomen.

De opwekkingsbeweging schijnt sober te zijn. Vrij van sentimentaliteit en overspannen emotionaliteit. Zonder het kunstmatig opwekken van gevoelens in een steeds hogere versnelling wat het kenmerk is van pseudo-opwekkingen (54). Ook dat noteren we dankbaar. Elke zendeling onder de Bantoevolken heeft al wel zoveel wild en woest geknor, gedreun, gestamp en gepiep gehoord dat hij verlicht ademhaalt bij het lezen van deze notitie.

Gaat het tongenspreken veelal door voor een nieuw kenmerk van Pinksterorthodoxie, de voorganger van deze opwekkingsbeweging zegt: we droegen er zorg voor de orde van 1 Kor. 14 te handhaven. „Ohne Auslegung erlauben wir kein Zungenreden” (179). Een geestige bijzonderheid is dat sommige broeders zo bezeten waren van het spreken in tongen dat ze niet meer anders konden. Ze konden geen gewoon gesprek meer voeren. De tongengeest moest toen in de naam van Jezus uitgedreven worden. De opwekking die in 1967 is aangevangen op een plaats met de naam Sizabantu gaat nog steeds door. En dat is voorwaar een bijzonderheid in de geschiedenis van opwekkingsbewegingen die meestal met een paar jaar opgebrand zijn.

Wat moeten wij er mee aan?

Het zou kunnen zijn dat zekere theologische overtuigingen ons zo in de weg staan dat ze ons verbieden de werkelijkheid van de vele wonderen

te aanvaarden. Op grond van zogenaamde wetenschappelijke overwegingen komen we dan tot de uitspraak dat het alles maar humbug is. Volgens onze theologische spelregels mogen er geen wonderen meer gebeuren; ergo, ze gebeuren niet meer.

Of we zijn wat soepelen en zeggen dat de Heilige Geest vrij is om te doen wat Hij wil waarmee we dan eigenlijk bedoelen dat de Heilige Geest buiten zijn eigen Boek of boekje gaat. Hij kan als Hij wil, illegaal optreden. Zoals ons indertijd werd verklaard in wat toen nog het Gezinsblad heette, hoe het kwam dat er gelovigen in de valse kerk zijn. Ik herinner me het volgende voorbeeld: men kope zijn postzegels bij het wettige adres, dat is bij het postkantoor maar — 't most niet magge — ze zijn ook na het sluiten van de winkels stiekem bij de buurman verkrijgbaar. Zo verklaren we de illegale werken van de Geest.

In dit geval gaan we die weg niet. Onze God is betrouwbaar. Dat houdt ook in dat Hij fatsoenlijk is. Hij stelt geen regels vast voor ons verkeer met ons om Zich daarna Zelf daaraan niet te houden. Ook is het zinloos het feitelijk gebeuren van de voorkomende wonderen te ontkennen. Dr Kurt Koch is geen bedrieger. Wanneer in naam van de Here Jezus wonderlijke gebeurtenissen plaatsvinden, dan zeggen wij 'Amen' daarop. Neemt Jezus in erbarmen een blinde zondaar aan, en geneest Hij die, wie zou niet blij zijn?

Dat neemt niet weg dat heel wat vragen te stellen zijn. Tot een volgende keer.

D. W. L. MILO — DALMALLY

SNEEUWBAL

Bij de post, die tot verbazing van onze postbode Andrew bijna dagelijks blijft vloeien, kwam een brief binnen van een vriendelijke broeder, die bovendien een broederlijke vriend is. Wat hij voor ons persoonlijk schreef zullen we natuurlijk niet publiceren — maar wat ook u kan stichten, wel, daarvan mogen we wellicht iets aan u doorgeven.

Hij schrijft dan onder meer: „Vergeef ons, dat we al de tijd na jullie vertrek uit ons vaderland niets van ons lieten horen: geen enkel schriftelijk contact. Dat contact is er natuurlijk wel gebleven, via-via. Hoe zouden we kunnen vergeten de echte vriendschap die we in het verleden van jullie hebben genoten, de fijne zondagen, het ons in Christus aan elkander verbonden weten. Dit alles is onvergetelijk”. En als we enkele dingen mogen overslaan vervolgt hij: „en dan Opbouw, waardoor we ook van tijd tot tijd het Schotse leven enigszins leren kennen. We krijgen de indruk, dat jullie je daar goed thuis voelen en toch ons in 't vaderland niet vergeten. God geve dat we elkaar nog eens van aangezicht tot aangezicht ontmoeten mogen”.

„We leven”, zo gaat hij verder, „in een wereld vol heerszucht, geldzucht, verdrukking, vervolging, geweld en tirannie, oorlog en revolutie. Radio, krant en televisie schotelen het ons met haast journalistieke wellust voor. Om er moe van te worden. Maar de HEERE regeert! Hij doet door elke verschrikking heen zijn koninkrijk komen”.

„Trouwens”, zo eindigt hij, „er zijn ook veel goede dingen op te merken. Hoe Gods Geest overall doorwerkt. Met name ook onder de jeugd. Plotseling kunnen we soms een teken daarvan zien. Zo kregen we vanmorgen een brief, afkomstig van jonge mensen, die vele jaren in ongeloof en onverschilligheid

hebben voortgeleefd maar die tot geloof en bekering zijn gekomen en daarvoor de HEERE groot maken. Ze stuurden ons de hierbij ingesloten brief met verzoek, hem als een sneeuwbal-brief door te willen zenden. Nu, die brief gaat dan hierbij”.

—o—

Mede namens velen willen we u vragen te bidden voor een wereldwijde opwekking (Lucas 11:10-13 en Job. 15:16b). Bidt dat wij christenen geen hinderpaal zullen zijn voor deze opwekking, maar dat wij getrouwe dienst-knechten van de Heer zullen zijn in mogelijke en onmogelijke situaties.

Wilt u hiervoor bidden gedurende de volgende zeven dagen? Zendt alstublist een kopie van deze brief aan vijf andere christenen, gedurende de volgende zes dagen. Het doel is een wereldwijde opwekking, zo God wil. Wij geloven dat God mensen kan opwekken door de kracht van het gebed (Matt. 10:7, 8).

—o—

Wij kennen allen de sneeuwbal-brief als verschijnsel. Dikwijls gebruikt door goklustige mensen, soms misbruikt door lieden die uit zijn op andermans geld en die andermans geldzucht daarvoor listig inschakelen. De sneeuwbal-brief heeft geen beste klank onder ons, vooral omdat die gewoonlijk uitgaat van het eigenbelang.

Maar deze brief is geheel anders. Deze gaat niet uit van menselijk eigenbelang — maar van de komst van Gods koninkrijk. „Uw koninkrijk kome”, zo ademt deze brief. Regeer ons zodanig door uw woord en Geest, dat wij ons steeds meer aan U onderwerpen. Bewaar en vermeerder uw kerk, verbreek de werken van Satan en van elke revolutionaire macht. Blaas in alle boze plannen die tegen uw heilig woord gesmeed worden. Totdat uw rijk volkomen zij, waarin Gij alles zult zijn in allen.

Welke oprechte christen kan dat alles niet van harte meebidden? Voor wie liggen er moeilijkheden?

Voor de traditionalistische christen liggen er moeilijkheden. Toegegeven. Deze „methode” is door de vaders niet gebruikt, misschien. Er zit een gokelement in, dat ontvanger dezer net zo gek is als schrijver dezes. Er zit (voor de traditioneel

M. R. VAN DEN BERG — LEIDEN

JEREMIA

Stro

De profeten in Jeruzalem waren helemaal weg van hun dromen en gezichten. Die dromen en gezichten waren echt. En volgens de profeten waren ze een duidelijk bewijs van het feit, dat zij dus echte profeten waren en dat Jahweh door hen sprak. Daar waren ze zelf heilig van overtuigd. Wat dat betreft was het bij hen allemaal echt en zuiver. Als we hen bezig gezien hadden en ons hadden afgevraagd: is het echt en eerlijk en zuiver of is het toneelspeel? dan hadden we moeten antwoorden: het is zuiver. Ze spelen geen toneel. Ze staan er helemaal achter.

Maar dat is geen doorslaggevend criterium. Er zijn wel veel mensen die deze maatstaf gebruiken om er achter te komen of iets goed en betrouwbaar is. Dan vragen ze: is het zuiver? Is het echt gemeend? Maar met die maatstaf kom je niet uit. Ondanks al het echte enthousiasme en de subjectieve eerlijkheid van de profeten in Je-

ruzalem, was hun profetie één brok leugen en bedrog (vss. 26, 32). Het was valse profetie (vs. 25). En dat was niet zo, omdat ze er niets van meenden en zelf niet achter hun woorden stonden, maar omdat ze een caricatuurvoorstelling van Jahweh hadden. Ze voeren helemaal blind op hun dromen die uit hun eigen hart kwamen en die daarom hun caricatuurbeeld-bevestigden. En die dromen geven ze uit voor het woord van Jahweh zonder ze te toetsen aan het werkelijke woord van Jahweh.

Daar ligt het werkelijke, beslissende criterium: is wat er gezegd en gedaan wordt, in overeenstemming met het evangelie? Daarom stelt de HERE in vs. 28 droom en woord van God tegenover elkaar als stro en koren. Dromen uit eigen hart — hoe echt en authentiek ook — zijn stro dat verbrand zal worden. In confrontatie met het woord van God blijkt of een profetische droom waarheid is of leugen.

Werkers der wetteloosheid

Een dergelijke valse profetie bedreigt nog steeds de gemeente van Christus. In Matth. 7:22 zegt Christus: velen zullen bij mijn komst zeggen: Heer, hebben we niet in uw naam geprofeteerd en boze geesten uitgeworpen en vele

krachten gedaan? Wat die mensen zeggen, is echt. Dat is heus geen show of verlakkerij. Bij het laatste oordeel spelen de mensen geen toneel. Maar de vraag of ze echt menen wat ze zeggen, is niet de uiteindelijke maatstaf. Echtheid en authenticiteit vormen niet het eind van alle tegenspraak. Christus zal zeggen: Ik heb jullie nooit gekend. Weg van Mij, jullie werkers der wetteloosheid.

Deze mensen zijn precies zulke figuren als de profeten in Jeruzalem. Ze hadden wel dromen en gaven van de Geest. Die waren heus niet gefingeerd. Maar ze hebben het met Christus op een accoordje willen gooien: Hij wat, maar zij ook wat: een grote inzet en indrukwekkende resultaten. Maar zij wilden ook wat. Ze hielden vast aan een stuk wetteloos-



hulp bij bijbelstudie

heid in hun leven. Daar bleven ze ruimte aan geven.

Maar God — en ook Christus — is geen sjacheraar. Hij is geen God van nabij, die je om je vinger kunt winden, maar de heilige, majestieus-telijke God, die mijlenver van elk compromis met de zonde staat en wiens oordeel onverbiddelelijk komt over profeten die vasthouden aan een stuk wetteloosheid, ook al is er bij hen dan nog zo duidelijk sprake van gaven van de Geest.

Jaarvergadering „Opbouw”

Wilt U
even noteren:

Datum: 18 maart 1978, 10.00 uur.
Plaats: Jeruzalemkkerk, Utrecht.
Thema: De Charismatische Beweging.
Spreker: Ds H. Smit van Barendrecht.
Koffie en broodjes: worden U graag aangeboden.
Kleine kinderen: Crèche beschikbaar.

gebonden mens dan) de moeilijkheid in: dat mensen elkaar aansporen om Gods wereldprogramma te verhaasten; dat mensen also onvoldoende rekenen met Gods voorzienigheid, die nauwkeurig bepaalt en weet op welke dag en welk uur zijn rijk volmaakt zal zijn.

Jawel. En dit alles klinkt nog vroom en orthodox ook. Er zijn altijd wel lieden, die met een beroep op Gods almacht de zaak van Gods koninkrijk op zijn beloop laten. Zo herinner ik me een reeks preken van wijlen professor B. Holwerda over Gideon. Die Gideon had 's nachts het altaar van Baäl afgebroken, weet u nog wel? en vervangen door een heilig altaar. De „kerkmensen” in zijn omgeving zeiden tegen Gideons vader, die toevallig plaatselijk voorganger was: je zoon zal sterven! Maar Gideons vader antwoordde erg snugger: ga nu niet op de stoel van Baäl zitten, dat is levensgevaarlijk. Baäl komt heus wel voor zichzelf op.

Kijk, zei wijlen professor Holwerda, „die kerkmensen hadden wel gelijk. Want Mozes had hun geleerd bij monde van Gideons vader: wanneer uw naaste u heimelijk aanspoort om andere goden te gaan dienen — nu, daar stond doodstraf op. En... vooraanstaande kerkmensen vinden dan altijd wel een geschikte oplossing voor de narigheid, waar de goegemeente inloopt”.

Zo ongeveer zei hij het. En dikwijls zult u in het kerkelijk leven de waarheid van zijn woorden hebben ervaren. Buiten onze kerken en daar binnen. Een sneeuwbal-brief? Methodisme. Een wereldwijde opwekking? Geestdrijverij. De komst van Gods koninkrijk door ons gebed verhaasten? Zij die geloven haasten niet. En zo voort tot er de geestelijke dood op volgt.

Maar wat zegt de Bijbel? Ieder die bidt zal ontvangen. Ieder die zoekt zal vinden. Ieder die klopt die zal opengedaan worden. Dat zijn woorden van de Heiland zelf. Wat ge van de Vader begeren zult in Mijn naam, dat zal Hij u geven. Ook dat zei de Heiland. En tegen zijn twaalf discipelen zei Hij: predikt, dat het koninkrijk der hemelen nabij is gekomen. Geneest de zieken, reinigt de melaatsen, wekt de doden op, werpt de duivelen uit. Ge hebt het om niet ontvangen, geeft het gratis weg.

We weten nog meer. In het boek der openbaringen, dat schone beeldverhaal, wordt nog eens gesproken over de kracht van de gebeden der rechtvaardigen. Als (8:1-5) Gods oordelen rijp zijn, zijn het de gebeden der heiligen, die het sein geven tot het losbreken ervan. Onze dogmatici kunnen ons alles vertellen

wat zij weten over Gods voorzienigheid en zijn wereldprogramma — maar de Schrift zegt, dat alles komt op onze gebeden. En laat onze dogmatici dan maar onze gebeden weer in Gods raadsbesluit inwickelen (want zo zijn ze wel) de zaak blijft staan zoals hij is: de velden zijn wit om te oogsten... *bidt!*

Een krachtig gebed van een rechtvaardige vermag veel, zei Jacobus. Kijk maar naar Elia, een mannetje als wij. Op zijn gebed bleef het drie en een half jaar droog. Op zijn gebed kwam de regen terug. En wanneer mannetjes als wij (met uw verlof) aan het bidden gaan — dan zullen er wereldwijde dingen gebeuren. Houdt maar vol, een dag, een week. Geeft het maar door aan anderen. Spoort ze aan om ook trouw te zijn. Vergeet desnoods de sneeuwbal-brief, maar houdt aan in het gebed: Uw koninkrijk kome. Maranatha. Kom spoedig Heere Jezus. De Geest bidt met ons mee. En de vlekkeloze bruid zegge: kom.

Dan staat er nog iets in die brief. Dat zal uw aandacht wel het eerst hebben getrokken. „Bidt, dat wij christenen geen hinderpaal zullen zijn”.

Ai, dat komt hard aan. Wij christenen, Gods eigen ambassadeurs, zijn plaatsbekleders hier op aarde, uitdelers van de menigvuldige genade Gods, ingewijden in zijn heilgeheimen, verbondsvolk, vertrouwd met dingen, waarin zelfs engelen begerig zijn inzage te krijgen. En zouden wij hinderpalen zijn?

Het staat zo in de sneeuwbal-brief en ik wil het niet achterhouden. Ik geloof dat de opstellers in het buienland hierin gelijk hebben. Wie zichzelf kent, wie de verscheurde christenheid ziet, wie de kerkelijke hoogmoed van ons christen-volk kent, kan hier niet om heen. Wijzelf, ons overmatig bewust van onze voorrechten, dreigen altijd te vergeten wat het oude bondsvolk ook vergat: dat deze voorrechten dienen om anderen tot jaloersheid te brengen. Dat God een verbond sloot met weinigen, met het oog op velen. Dat wij lichten kregen, om een wereld te verlichten. Dat wij beschreven zijn met Gods wetten; opdat wij leesbare brieven van Gods liefde zouden zijn. De vele, vele verloren geraakte bondskinderen, die een levenslang heimwee naar de uitstotende kerk hebben behouden (u kent ze toch in uw omgeving?), mogen nooit tot hun verdediging kunnen zeggen: zij, die bevoorrechte lieverdjes van U, waren voor mij een verhindering om tot U te komen.

„Ga dan bidden, mijn broeders, wij oordelen niet”.

J. MEULINK — ENSCHEDE

Horigen in het C.D.A.?

Bij vrijwel alle kabinetsformaties na de oorlog ontstaan er meningsverschillen over de keus, die de christelijke partijen moeten maken.

Moet er gekozen worden voor een kabinet met socialisten of een waarin met liberalen wordt samengewerkt? Daar de socialisten en liberalen in Nederland elkaar uitsluiten, moet de keus altijd vallen of ten gunste van de PvdA of ten gunste van de VVD. Het gevolg is, dat zich dan altijd een aantal leden van de christelijke partijen gefrustreerd gevoelen.

Valt de keus op samenwerking met de PvdA, dan hoor je, dat velen ernstig verontrust zijn. — Immers die socialisten zijn voor toenemende staatsinvloed.

Dat is een bedreiging voor onze vrijheid. Niet zelden valt dan ook de beschuldiging van „beginselverzaking”. Kiest men voor samenwerking met de VVD, dan bemerkt je iets dergelijks. Alleen zijn het wel andere leden. Dan komen er spijstimmers of andersoortige teleurgestelden.

Men zou verwachten, dat de opstelling na de laatste kabinetsformatie toch wat anders zou zijn geweest. Immers de PvdA had door kennelijke onredelijkheid samenwerking in een kabinet onmogelijk gemaakt.

Maar ook nu schijnen velen zich weer bezwaard te gevoelen, omdat CDA-ers met liberalen samenwerken in één kabinet. Blijkbaar had men de voorkeur gegeven aan een minderheidskabinet van socialisten.

Zelfs in de fractie van het CDA zijn er, die samenwerking met de liberalen afwijzen. Heel merkwaardig is, dat zij zich aanduiden als „loyalisten”. Samenwerking met de VVD wordt door hen zeer gevreesd, omdat dit aantasting van onze sociale verwordenheid zou kunnen betekenen. En dat in een kabinet, waarin de CDA-leden de meerderheid hebben.

Om de zaak nog meer reliëf te geven, worden voorstanders van samenwerking met liberalen aangeduid als conservatief of rechts. Zij, die de PvdA prefereren wensen voor pro-

gressief of links door te gaan. Groen van Prinsterer heeft eens gezegd „Nemini me mancipavi”: jegens niemand heb ik mij tot horigheid verplicht.

In het CDA zijn helaas verscheidenen, die de indruk geven van een zekere horigheid niet vrij te zijn.

Deze voorkeur hetzij voor socialisten, hetzij voor liberalen is een vreemde zaak. Immers principieel gezien is het een keus tussen lood om oud ijzer. In dit verband ga ik nu maar voorbij aan het feit, dat zowel bij de PvdA als de VVD zeer verschillende stromingen zijn.

Zo is er nog al wat verschil tussen conservatieve liberalen als Van Riel en meer vooruitstrevende als Geertsema.

Ook bij de socialisten is er grote divergentie. Men vindt er sociaaldemocraten, die een ideaal koesteren dat neerkomt op een verbeterde visie van de welvaartsstaat. Maar er zijn ook nieuwe socialisten, die veel radicaler veranderingen in de maatschappij beogen.

Voor beide partijen in al hun schakeringen geldt echter, dat zij geen geestelijke verwantschap hebben met de christelijke partijen.

Beide partijen, PvdA en VVD, hebben daarentegen wel een gemeenschappelijke wortel. Beide kiezen voor de horizontale lijn, voor de autonomie van de mens en willen in de politiek niet weten van de verticale lijn.

De kloof tussen beide mag in de praktijk wel diep schijnen, maar geestverwante partijen hebben nu eenmaal de neiging de afgeleide verschillen sterk te benadrukken. Dat is uit propagandistische neigingen blijkbaar gewenst.

Het grensverkeer tussen beide partijen is toch al vrij groot.

Overigens mogen we wel bedenken, dat het voor Nederland ook een goede zaak is, dat op deze wijze vrijwel altijd christelijke partijen mee verantwoordelijkheid mogen en moeten dragen. Welke oplossingen zouden er wat ethische vraagstukken betreft uit de bus komen, als liberalen en socialisten elkaar om de hals zouden vallen?

Ook praktisch worden de verschillen tussen PvdA en VVD erg overdreven voorgesteld.

Dr J. Zijlstra verklaarde dezer dagen nog, dat het naar zijn ervaring, en hij heeft met beide ervaring, financieel economisch weinig uitmaakt, of er een kabinet met socialisten dan wel liberalen aan het bewind is.

Terecht voegde hij er aan toe, dat het CDA met betrekking tot de socialisten en liberalen wel de lood om oud ijzer theorie moet toepassen. Als dat niet gebeurt is aansluiting bij de een of ander onvermijdelijk.

Het lijkt mij van levensbelang voor het CDA, dat men socialisten en liberalen als een keus van lood om oud ijzer ziet en dat men dus goed blijft

beseffen, dat een christelijke partij met geen van beide een gemeenschappelijk wortel heeft.

Eigenlijk moest men bij elke samenwerking met een niet verwante partij, socialistisch of liberaal verontrust zijn.

Vanwaar toch die voorkeur bij velen voor socialisten of liberalen?

Men erkent meestal wel, dat het principieel weinig verschil maakt, maar voegt er dan aan toe, dat men met die of die partij toch beter de gewenste politiek kan voeren. Bij de laatste kabinetsformatie is dat o.m. door de ARJOS uitgesproken.

Nu is het niet erg waarschijnlijk, dat een keus, die principieel niet zoveel verschil maakt, tot zeer grote praktische verschillen zou leiden.

Dit te meer niet, omdat de marges in het politieke beleid op financieel, economisch en sociaal terrein toch al niet groot zijn. Vandaar, dat Zijlstra kon concluderen, dat het financieel economisch niet veel uitmaakt.

Dat het argument ook wat gezocht is, blijkt uit de historie van het nu gevormde kabinet-Van Agt.

Vergelijking van het regeringsprogramma van het kabinet-Van Agt met het programma van het in wording zijnde kabinet-Den Uyl (dat na een zwangerschap van bijna 6 maanden door de maker zelf werd geaborteerd) laat zien, dat het programma van het kabinet-Van Agt bepaald niet minder de wensen van het CDA belichaamt dan dat van Den Uyl.

Daar komt dan nog bij, en dat is een belangrijke factor, dat in het kabinet-Van Agt het CDA een veel sterkere positie inneemt dan in het kabinet-Den Uyl.

Ook na de vorming van het kabinet-Van Agt bleven velen, vooral in AR-kring, hun bezwaren behouden.

Iemand als prof. Rothuizen schreef, dat hij in het licht der gebeurtenissen geen enkele verantwoordelijkheid voor een samengaan met de VVD wenst te aanvaarden.

Even opvallend als leerzaam is, dat dezelfde prof. Rothuizen ook meedeelde dat hij tijdens de kabinetsformatie enige tijd de grote verzoeking heeft gehad zich te melden als lid van D'66. En hij speelt nog met deze gedachte. Hij overweegt dus een overstap naar een partij, die het pragmatisme aanhangt. Waartoe horigheid een mens niet brengen kan.

De vraag rijst, of bij die voorkeur voor PvdA of VVD toch niet een principieel verschil over het ambt van de overheid om de hoek komt kijken. Zo valt het op, dat voorstanders van samenwerking met de PvdA de nadruk vooral leggen op de sociaal economische politiek.

Zij, die meer letten op de rechtsorde, de gezagshandhaving e.d. voelen zich meer tot de liberalen aange trokken.

Volledigheidshalve moet er aan toegevoegd worden, dat er nog een derde groep is, nl. zij, die bijzondere

waarde hechten aan ethische vraagstukken, als gezin, echtscheiding, abortus e.d. Zij zijn in feite voor beide partners beducht.

Komt de voorkeur voor socialisten of liberalen en het zich als links of rechts, progressief of conservatief beschouwen dan ook niet voort uit een eenzijdige accentuering van een bepaald facet van de overheidstaak? M.a.w. realiseert men zich nog voldoende wat haar de Schrift het ambt van de overheid betekent?

Liberalen zijn principieel voorstanders van de zogenaamde formele rechtsstaat. De staat, die ten doel heeft het handhaven van de individuele burgerlijke rechten.

Socialisten zijn voor de sociaal economische verzorgingsstaat. Doel van de staat is bij hen vooral de verzorging van het sociaal economisch welzijn van de hele volksgemeenschap.

Ik vrees, dat de horigen van VVD of PvdA, die zich aangetrokken voelen door een van beide uitgangspunten voor de overheidstaak, het principiële en daarmee ook het feitelijke verschil met de christelijke norm voor het overheidsambt onvoldoende zien.

Misschien is dat het beste met een voorbeeld duidelijk te maken. In CDA-kringen wordt zeer de nadruk gelegd op het feit, dat de overheid er is voor hulp en steun aan de zwakken en verdrukten.

Dat is in zekere zin waar. Maar sommigen menen, dat dit het een en het al is van de overheidstaak.

Wordt dan echter niet voorbij gezien, dat die hulp voor de zwakke en verdrukte niet losgemaakt mag worden van het eerste en grote gebod, dat van de liefde tot God? Dat zal de overheid moeten tonen door in het publieke leven op te komen voor Gods eer en Gods recht.

De verhouding tot de naaste, de hulp aan de verdrukte en zwakke mag van dat eerste gebod niet losgemaakt worden. Doet men dat toch, dan blijft er niet veel anders over dan een stuk medemenselijkheid. Daarmee zit men inderdaad aardig op de lijn van de PvdA.

Het is bovendien niet juist, dat hulp aan zwakken en verdrukten het een en het al van de overheidstaak is. De Bijbel zegt ons, dat de overheid recht en gerechtigheid moet doen. Ze is dienaar van God, het *bele* volk ten goede.

Bij alles wat de overheid doet, moet zij de norm van de gerechtigheid aanleggen.

Wanneer je dat zegt, zijn er weer christenen, die denken, dat ze dan in de buurt van de formele rechtsstaat van de liberalen zitten.

In de christelijke politiek spreken we echter van de materiële rechtsstaat en dat is principieel en ook feitelijk wat anders, dan de liberale beschouwing. De overheidstaak beperkt zich niet tot bescherming van bestaande burgerlijke rechten, maar ze is dienstbaar aan de echte vrijheid van de onderdanen in alle samenlevingsverbanden.

De overheid moet ervoor zorgen, dat elke burger zijn plaats kan hebben en zijn roeping vervullen kan.



door P. C. van Wijk - Zaltbommel

Polarisatie

Er wordt veel gesproken over polarisatie.

Dr G. Puchinger heeft één van zijn bundels met interviews geheel aan dit onderwerp gewijd. ¹⁾ Aan Dr A. J. Simonis, bisschop van Rotterdam, vroeg hij wat deze onder polarisatie verstaat. De bisschop antwoordde o.a.: „Het wil eigenlijk zeggen, als u 't in beeldspraak wilt vangen: het uit elkaar groeien. Weet u waar ik wel eens aan heb zitten denken? Aan een *ellips* (volgens Van Dale een „ovale kegelsnede - v.W.) die uit elkaar valt, en dan ontstaat er langzaam twee cirkels. Het is dus het verschijnsel van tegengesteld denken over de grondslag van het geloof in God, in Christus en heel de kerk. Want Christus kan ik nooit losmaken van de kerk, en de kerk niet van Christus. 't Hangt ook samen met de waarheidsvraag hè? En ik kan de waarheid ónmogelijk anders zien dan als één en ongedeeld. Christus is namelijk de waarheid. Maar je hebt wel verschillende soorten van polarisatie. Je hebt allereerst polarisatie doordat accenten van de waarheid worden verabsoluteerd: dat is onjuist en heilloos.”

De bisschop had het duidelijk over polarisatie in de kerk.

In hetzelfde boek geeft Mr. W. J. Geertsema, thans commissaris in de provincie Gelderland, de volgende definitie: „Laat ik beginnen met te zeggen wat ik zelf onder polarisatie

versta: de steeds groter neiging van de verabsolutering van de tegenstellingen; de tegenstellingen in de politiek dus.” En even verder: „De foute polarisatie is, in mijn ogen, de *verketting* van andere partijen, door de tegenstellingen tot die partijen op een aantal punten te verabsoluteren, en de overeenstemming op een aantal punten te verdoezelen.”

Polarisatie kan het gesprek onmogelijk maken.

Het gesprek in de politiek.

Het gesprek in het bedrijf.

Het gesprek in de kerk.

De kerkgeschiedenis is er vol van dat juist daár waar de rust moet heersen het erg onrustig zijn kan. Onrustig o.a. door het verscherpen van tegenstellingen. Polarisatie in de kerk kan dodelijk zijn. Dodelijk voor de gemeente als geheel en dodelijk voor de gemeenteleden individueel.

Auke Jelsma schrijft hierover in zijn „Gisteren vragen naar morgen”.

Over wat polarisatie is schrijft hij:

„Strooi ijzervijlsel op een wit papier, houd er een magneet bij, en het wordt zichtbaar. Alles concentreert zich om de beide polen; daartussen wordt het papier vrijwel geheel wit. Zo gaat het onder ons. In elke tijd zijn er bepaalde thema's waaromheen wij ons groeperen. Polarisatie heet dat.”

Een mooi voorbeeld.

Want polarisatie in de kerk kweekt groepsvorming, partijzucht. Paulus had daar geen goede woorden voor over, maar veel kerkscheuringen zijn er het gevolg van.

Zeker, er is goede polarisatie. Er is een tegenstelling die verscherpt mag en moet worden. Jezus zegt: „Wie niet voor mij is, is tegen mij”. Elke verscherping van tegenstellingen die *hieruit* voortkomt is geoorloofd. Elke andere is te veroordelen. Een kerkelijke breuk kan geboden zijn, mits het „voor” en „tegen” waar Jezus het over heeft in het geding is. Dan gaat het om: buigen of niet-buigen voor Hem. Een kerkscheuring waarbij

déze tegenstelling niet in het geding is, is, een dwaasheid.

Dwaas én dodelijk.

Dwaas omdat er zoveel menselijks bij is dat vreemd is aan het mens-zijn van Gods Zoon.

Dodelijk omdat zó'n breuk dodelijk werkt op het leven van Gods gemeenten, dodelijk óók werkt op velen die dát niet kunnen verdragen, niet kunnen verwerken.

Er moet in de gemeenten vaak worden gekozen: voor dit en tegen dat. Ook in het samengaan van gemeenten moet vaak worden gekozen: voor dit en tegen dat.

Maar laten we aan dat kiezen niet gauw consequenties verbinden. Want die consequenties werken vaak polariserend.

Ook gemeenten mogen genieten van de christelijke vrijheid. Omdat ze gemeenten van Christus zijn.

En dus hoeft het niet in alle gemeenten hetzelfde toe te gaan.

Veel zaken waarover we ons vandaag menen te moeten druk maken doen ons nageslacht over dertig jaar lachen. Zoals wij lachen om wat dertig jaar geleden zo belangrijk leek.

Oude en nieuwe vertalingen gaan voorbij.

Oude en nieuwe berijmingen en een liedboek gaan voorbij.

Zelfs onze ambten gaan voorbij.

Wie niet voor Jezus is, is tegen Hem. Dát blijft.

Tot de jongste dag toe.

En bij hen die van Jezus zijn zullen zijn mensen die uit de oude berijming zingen en mensen die uit het liedboek zingen.

Dan zullen er twee op het land zijn, de één met een oude en de ander met een nieuwe vertaling in de zak.

Er zullen ambtsdragers bij zijn: mannen, misschien ook vrouwen, misschien zelfs pausen, wie weet het?

En God is dan alles in die allen.

Ondanks veel polarisatie nú.

¹⁾ Dr G. Puchinger, *Polarisatie?*

Wie de christelijke visie op het ambt der overheid niet in het oog houdt, loopt steeds gevaar hetzij door linkse, hetzij door rechtse sympathieën geleid en daarmee misleid te worden.

Hij wordt een horige van het socialisme of het liberalisme.

Het is mijn overtuiging, dat onze minister-president Van Agt zich tijdens de afgelopen kabinetsformatie van horigheid heeft vrij gehouden.

Het is triest, dat dit niet van het CDA in zijn geheel kan worden gezegd.

Het zou goed zijn, dat het CDA zich over het verschijnsel der horigheid eens diepgaand bezint.

De toekomst van het CDA ligt niet in een afhankelijkheidsverhouding met welke partij dan ook.

De kracht van het CDA kan juist mede liggen in zelfstandigheid en onafhankelijkheid.

C. VEENHOF — KAMPEN

„Lood om oud ijzer” (2)

„christelijke inspiratie” of „het Kruis”

Ook deze week wil ik nog wat voortborduren aan dat thema „lood om oud ijzer”.

Verleden week wees ik op het verschijnsel dat de overgrote massa van de tegenwoordig in-politiek-geïnteresseerden maar één „verdelings-principe” hanteren als het er om gaat de politieke partijen en stromingen te typeren. Namelijk dat van „links” en „rechts”.

Men ziet die politieke richtingen alleen in het *horizontale* vlak en typeert ze dan als rechts, midden, links, of wat voor hen hetzelfde is als *conservatief, gematigd, progressief*. Uiterst rechts staan volgens deze visie de (nooit precies omschreven) fascisten, uiterst links de communisten of — nog linkser — de anarchisten b.v. van de Rote-Armee-Frakcion. En daartussen krijgen alle andere een plaats toegewezen.

Waar men bij deze typering geen oog voor heeft, althans buiten beschouwing laat, is de mogelijkheid — en de *werkelijkheid*! — dat er vele politiek-geïnteresseerden en -actieven in hun politiek niet alleen het „*horizontale*” verdisconteren, maar daarin ook een „*vertikale*” dimensie erkennen en tot haar recht willen laten komen. Om een term van dr Zijlstra te hanteren: „het uitgangspunt en wezen” van een partij zoeken in iets dat *boven* het „*horizontale*” uitgaat, en dat dat horizontale beslissend beheerst. Als dat het geval is komt men met het typeren van de politieke stromingen aan de hand van het schema „rechts - midden - links” niet klaar.

Ik zal daar een paar concrete voorbeelden van geven. Geen gefantaseerde, maar twee die in de werkelijkheid hebben gefungeerd. En dat met grote ernst en kracht!

☆☆☆

De eerste is de volgende.

Ik geef die weer met de eigen woorden van de verdediger daarvan. Dan

bereik je de grootst mogelijke objectiviteit.

De man op wie ik het oog heb wees er steeds op dat de Nederlandse beschaving van het christendom door-drongen was.

Hij zei o.a.: „De tegenwoordige beschaving hebben wij niet alleen in dit land, maar ook elders, hoofdzakelijk aan het christendom te danken. Hoe kan de wetgever, zelf onder de invloed van het christendom opgevoed en gevormd, zich aan de invloed daarvan onttrekken?... Het christendom is niet gebleven binnen de kerk, het is een burgerlijke kracht geworden; de ziel onzer beschaving; een stroom die zich door alle aderen der maatschappij heeft uitgestort. Het is deze invloed van het christendom, die zich van zelf zal doen gevoelen... Wanneer wij hier van godsdienst spreken, dan wordt vooral het *christendom* bedoeld, en nu zeg ik het voor de tiende en twintigste keer, en ik zal het voor de honderdste keer zeggen, wanneer het mij gevraagd wordt: het christendom is de *grondslag*, de *bezielende geest* van onze maatschappij... Gij kunt niet neutraal zijn jegens het christendom; gij kunt neutraal zijn jegens deze of gene bepaalde kerkleer, niet jegens het christendom... De overheid, niet dienstbaar aan enige kerk, en de kerk niet dienstbaar aan de overheid, wil dat zeggen dat het christendom vreemd is aan de staat of aan hetgeen van staatswege geschiedt? Ik zeg neen!... De stille werking van het christendom, boven verdeeldheid van geloof, is oneindig algemener en groter, dan hetgeen men in de kerkelijke sfeer met ogen ziet. Het christendom heeft onze wetgeving en ons bestuur, onze samenleving en onze zeden doortrokken, maar dat is niet het bijzondere christendom ener bepaalde kerk, het is het éne licht, waarvan de onderscheiden geloofsbelijdenissen bijzondere stralen zijn... Ik spreek van het christendom als van een algemeen levenselement onzer tegenwoordige maatschappij, gelijk aan de lucht, die wij ademen... Wanneer men de kerkleer, die wij zelf in het bijzonder belijden, uitsluitend voor christendom

houdt, dan houdt men zich, dunkt mij, aan een tak en miskent men de stam... Het christendom waarvan ik spreek, is niet een christendom in de lucht, het is een christendom op de aarde, al onze betrekking doorstromende... Het christendom is de *grondstof*, de *bezielende geest* van onze maatschappij.”

Tot zover deze politicus.

Men zou kunnen zeggen dat hij in deze woorden constateert en vurig verdedigt een *christelijk geïnspireerde politiek*.

☆☆☆

En nu de andere.

Eveneens sprekend over het christendom heeft ook deze politicus het oog op een christendom *boven* alle kerkelijke gemeenschappen. Hij bedoelt „het positieve, historische christendom, niet aan enig kerkgenootschap eigen, maar aan alle christelijke kerkgenootschappen gemeen; een leerstellig christendom in de onafscheidelijkheid van dogma, historie en moraal, zodat elk feit een leerstuk in zich bevat en elk leerstuk zich in een voorschrift ontwikkelt, en ieder leerstuk wijst op het grote feit waaruit dogma en zedeleer ontspruit; het zaligmakende feit; het feit ener „zaligmakende genade die onderwijst”...”

„Het leerstellige, historische, en positieve Christendom, het licht waarvan elke kerkelijke belijdenis, voor zover een Kerk waarlijk christelijke Kerk mag worden genoemd, een straal is, het Christendom dat aan alle kerkgenootschappen gemeen is, heeft”, aldus deze politicus, „tot middelpunt: *het Kruis*. In dat éne woord is de ganse leer, die de Christen beide in leven en sterven rust geeft, de leer van zonde, verlossing en dankbaarheid vervat. Neem het Kruis weg, dan valt naar mijn beschouwing (zo exclusief ben ik) *het Christendom* weg.”

En als dat Kruis wegvalt, valt niet alleen het Christendom als verzoening van zonden en bevrijding van schuld weg — ook het christelijke leven stort dan ineen. Want „de kiem van de gehele moraal en ethiek ligt in het schuldittig offer van het vlekkeloze Lam. Het middelpunt waaruit voor het leven van de mens een richtsnoer ontleent wordt is het Kruis, waar aan de eisen van recht en barmhartigheid over en weer voldaan is. In de overdenking en analyse van dit feit is de gehele ethiek begrepen...”

Zó is het, wij prediken Christus, de Gekruisigde, de Joden een ergernis en de Grieken een dwaasheid; Christus, de kracht Gods en de wijsheid Gods, voor de Israëliet en de Griek de rots der ergernis en de steen des aanstoots; voor de Christen het fundament en de steen die ten hoofd des hoeks gelegd is!

Hier ligt een *onoverkomelijke kloof*. En waarom zijn wij in dit opzicht zo *EXCLUSIEF*? Omdat, zodra wij *ophouden exclusief te zijn, wij worden GEABSORBEERD, omdat hier een vraag is, in de meest verheven zin van het woord, over leven en dood;*

omdat waar het Kruis ontvalt het Christendom reël oplost in een algemene godsdienst die, ook met de naam van Christendom versierd, de naam verdient van een dor en droog deïsme... Neem dat ene woord **HET KRUIS** weg, en wat blijft er in onze schatting? Rationalisme, neologie, ongelof.”

☆☆☆

Dit zijn de twee door mij bedoelde opvattingen omtrent dat wat boven het „horizontale” uitgaat en het politieke leven, de politieke activiteit beheersten.

Het eerste dat van een door het christendom geïnspireerde staat, maatschappij en politiek is van... Thorbecke, de vader der liberale richting.

Het tweede, dat van de *alomvattende betekenis van het Kruis* is van... Groen van Prinsterer, de vader der antirevolutionaire of christelijk-historische richting.

Dat wil zeggen, om met de antirevolutionaire partij te spreken, van de Staatsman „om na te volgen.”

Ik geloof dat het de moeite waard is om in onze tijd over deze twee standpunten in de politiek goed na te denken.

Vooraf ook in de kringen van het C.D.A.



kerknieuws

BEDANKT voor Kampen (vakature Ds J. O. Mulder): Drs H. de Jong te Amsterdam-Centrum.

DS W. H. LOUWERSE — Op zondag 5 februari jl. werd kandidaat W. H. Louwerse van Apeldoorn door Ds F. van Deursen van Apeldoorn bevestigd in het ambt van Denaar van het Woord en van de Sakramenten te Hengelo (Ov.) met een predikatie over II Timotheüs 4:1 en 2. Aan de handoplegging namen naast de bevestiger deel: Ds J. B. Welmers, emeritus-predikant te Langeslag en Ds C. Bakker te Enschede-Zuid (tot voor kort konsulent van de gemeente te Hengelo).

In de middagdienst, die gehouden werd in de Sionskerk, deed Ds Louwerse intrede met een predikatie over Jesaja 44:6-8. Hij werd na de dienst toegesproken door br. L. den Boer namens kerkeraad en gemeente, door Ds C. Bakker namens de regio Enschede-Zwolle, die nu geen enkele vakante kerk meer telt, en door een afgevaardigde van de (syn.) gereformeerde kerk ter plaatse.

Tot slot sprak Ds Louwerse nog een dankwoord, waarna de genodigden van de gelegenheid gebruik maakten hem en zijn vrouw hartelijk te feliciteren met deze blijde dag. Het was uiteraard ook een vreugdevolle dag voor de kerk van Hengelo, die meer dan zeven jaar vakant is geweest.

AALTEN/WINTERSWIJK — In het Kort Verslag van de vergadering van de kerkeraad d.d. 5 januari 1978 lezen wij onder punt m. het volgende: „Brief van de Geref. Kerk (vrijgemaakt - binnen verband) te Neede, waarin gevraagd wordt om hernieuwd contact; de kerkeraad staat hiervoor open reeds vanaf het moment, dat sommigen uit ons midden daarheen gingen; in deze zin zal gereageerd worden.”

Ontmoetingsdag in de IJsselhal Zwolle

Zaterdag 22 april 1978 D.V.

Apart programma
voor de kinderen.

Crèche voor de
baby's.

Reserveer die dag!

Nadere berichten
volgen.

BUNSCHOTEN-SPAKENBURG

Aan de Landelijke Vergadering
van Gereformeerde Kerken,
bijeengeroepen door de
Gereformeerde Kerk te Wezep
d.d. 4 februari 1978.

Welerwaarde en eerwaarde heren
en broeders,

De kerkeraad van de kerk te Bunschoten-Spakenburg heeft zich tijdens enkele vergaderingen bezig gehouden met zaken, die — zo de Heere wil — zullen dienen op de Landelijke Vergadering van onze kerken, te houden te Wezep d.d. zaterdag, 4 februari

Hij nam de volgende besluiten, die hij u hierbij voorlegt.

Zijn schrijven komt wel zeer laat bij de roepende kerk binnen, niettemin vertrouwt hij, dat de Landelijke Vergadering deze brief in haar overwegingen en besluitvorming wil betrekken, daar de, door de kerkeraad genomen besluiten ook door andere kerken — hier en daar anders geformuleerd en gemotiveerd — haar tijd zijn voorgelegd.

1. De artikelen 31(1, 2), 32, 33, 36, 38 (1, 2, 3)

De kerkeraad heeft de bovengenoemde artikelen besproken, die op de Landelijke Vergadering te Kampen 1976 zijn vastgesteld.

Met verwijzing naar de motivering, door de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Zwolle gegeven in zijn brief d.d. november 1977, heeft hij besloten deze artikelen VOORLOPIG te ratificeren en zich hiernaar te voegen, met behoud van bezwaren en in afwachting van een definitieve ratificatie, wanneer het volledige accoord ter bekrachtiging aan de kerken wordt aangeboden.

2. Het voorgestelde artikel 34

Dit artikel, luidend: „De besluiten van regionale en landelijke vergaderingen staan ter bekrachtiging aan de plaatselijke kerken en worden, zo enigszins mogelijk, in onderlinge liefde aanvaard. Wanneer een kerk echter van oordeel is, dat een besluit strijdt met de Heilige Schrift, of met dit „accord van kerkelijk samenleven“, of ook dat aanvaarding niet zou dienen tot heil van de gemeente, zal zij zich hierover aan de zusterkerken verklaren“, is voor de ker-

keraad onaanvaardbaar.

Hij is het eens met het oordeel van Zwolle: Met deze versie verwijderen onze kerken zich van de andere kerken met gereformeerde kerkregering. Voorts acht hij het geboden, de zusterkerken, die strijdigheid menen te constateren, door het indienen van bezwaren de andere kerken terugbrengen van een verkeerde weg.

De kerkeraad voegt hier bovendien aan toe: aanneming van dit voorgestelde artikel berooft de kerken ten aanzien van de kerkregering van haar gereformeerd karakter en doet hen worden tot een bond van vrije evangelische gemeenten. Met de raad van de zusterkerk te Zwolle dringt hij er bij u op aan artikel 34 aldus vast te stellen: „De besluiten in de regionale en landelijke vergaderingen genomen worden nagekomen, tenzij men van oordeel is, dat een besluit strijdt met de Heilige Schrift of met dit „accord van kerkelijk samenleven“. Men is gehouden deze strijdigheid aan te tonen en te trachten het besluit veranderd te krijgen.“

3. Het voorgestelde artikel 35

Dit voorgestelde artikel luidt aldus: „Het is geoorloofd zich van een besluit van de kerkeraad op de regionale vergadering, of ook van een besluit van de regionale vergadering op de landelijke vergadering te beroepen. Naar de verkregen uitspraak zal men zich voegen, tenzij dit niet recht zou zijn voor God. Als regel geldt, dat in elk geding slechts één beroep mogelijk is. Tegen een besluit, dat de leer der kerk of tucht over de dienaar des Woords betreft, staat echter beroep open tot op de landelijke vergadering.“ De bepaling „tenzij dit niet recht zou zijn voor God“ acht de kerkeraad te subjectief.

4. De artikelen 1-30

Van harte stemt de kerkeraad in met het voorstel Zwolle, genoemd in de brief van de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Zwolle d.d. november 1977: Nadat over de voorstellen omtrent de artikelen 34, 35, 37, 39 en 40 van de Commissie Functionering Kerkverband een beslissing is genomen, neemt de landelijke vergadering op één van zijn vergaderdagen de artikelen 1-30 van het Concept Accoord van kerkelijk samenleven in behandeling, of, indien dit niet mogelijk is, op een binnen één jaar bijeen te roepen extra landelijke vergadering.

5. Opleiding tot de dienst des Woords

Wat het voorstel van de commissie opleiding tot de dienst des Woords betreft, dringt de raad er bij de Landelijke Vergadering op aan onder punt „F“ het volgende op te nemen: „Deze instemming zal hij bevestigen door het plaatsen van zijn handtekening onder het ondertekeningsformulier voor proponenten.“

De kerkeraad doelt hierbij op het ondertekeningsformulier, door de regio Enschede-Zwolle u voorgelegd, aldus luidend: „Wij, ondergetekenden, door de regio van de Gereformeerde Kerken, vrijgemaakt, buiten verband, in Nederland (te vervangen door eventueel nieuw vastgestelde naam), toegelaten om te proponeren in deze kerken, verklaren met onze ondertekening, — dat wij de Heilige Schrift aanvaarden als het onfeilbare, geïnspireerde Woord van God en als enige regel voor geloof en leven,

— dat wij ons bij het proponeren, in de eenheid van het ware geloof, trouw zullen houden aan de belijdenis der kerk, te weten de drie algemene belijdenisgeschriften en de drie formulieren van enigheid, — en dat wij niets zullen leren dat daarmee in strijd is.“

6. Contact met de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt - binnen verband)

De raad stelt u voor de commissie, die gesprekken voert met de deputaten van de Christelijke Gereformeerde Kerken, ook de opdracht te geven hetzij mondeling, hetzij schriftelijk contact op te nemen met het meest daartoe geschikt deputaatschap van de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt - binnen verband) om vanuit het Evangelie — daarbij luttelend op de historie van de kerken in de jaren rond het kerkelijk conflict — duidelijk te stellen, dat de scheuring in de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) voor God en mensen niet kan bestaan („Het schisma liegt!“) en aan te dringen op broederlijk overleg tot heling van de breuk.

7. De vrouw in het ambt

De kerkeraad stelt er prijs op u te doen weten, dat hij het voorstel van de regio Harderwijk inzake „de vrouw in het ambt“ van harte ondersteunt. Dit voorstel luidt aldus: „De Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt - buiten verband), in Landelijke Vergadering bijeen te Wezep, constateren, dat in de kerken gewichtige vragen rond „de vrouw in het ambt“ blijken te leven en dat hier en daar de praktijk dienaangaande bezig is te veranderen. Zij besluiten daarom een aantal broeders, die wijs zijn in de Schriften, te verzoeken de kerken te dienen met een antwoord op de vraag of Gods Woord de kerken inderdaad de vrijheid laat het ambt van ouderling of diaken door zusters der gemeente te laten bekleden. Zij vragen de kerken om in afwachting van dit antwoord beslissingen tot openstelling van deze ambten voor zusters der gemeente op te schorten, en niet over te gaan tot (verdere) verkiezing en benoeming van vrouwelijke gemeenteleden in deze ambten“.

8. Eén reformatorisch kerkboek

De raad ondersteunt ook het voorstel van de regio Harderwijk inzake één reformatorisch kerkboek.

Dit voorstel luidt aldus: „De Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt - buiten verband), in Landelijke Vergadering bijeen in Wezep, constateren, dat binnen de kring van de eigen kerken, maar ook in bredere reformatorische kring een groeiende verdeeldheid zichtbaar wordt ten aanzien van psalmberijming, gezangen en liturgische formulieren. Zij betreuren deze verdeeldheid en besluiten een commissie in te stellen, ten einde

1. de mogelijkheden te onderzoeken om samen met andere reformatorische kerken — m.n. de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt - binnen verband) — te komen tot één reformatorisch kerkboek, inhoudende berijmde psalmen, gezangen, liturgische formulieren etc. en 2. indien deze mogelijkheden niet aanwezig blijken, in elk geval de eigen kerken te dienen met een advies inzake de vraag, welke van de voorhanden zijnde psalmberijmingen, gezangen en liturgische formulieren voor gebruik in de

eredienst de voorkeur verdienen.“

Als aantekening mag hier gelden, dat de kerkeraad de woorden „de voorkeur verdienen“ graag vervangen ziet door de woorden „aanvaardbaar zijn“.

9. Pastorale medewerkers

De kerkeraad stelt zich achter het minderheidsrapport over het onderwerp: pastorale medewerkers.

10. Naam van de kerken

De kerkeraad kiest voor onze kerken de benaming: Nederlandse Gereformeerde Kerken.

Deze benaming wordt niet door de commissie voor contact met de hoge overheid ter keuze aan de kerken voorgelegd.

Zij stelt o.a. wel voor de naam: Nederlands Gereformeerde Kerken.

Desnoods wil de raad deze naam aanvaarden, hoewel hij met de kerkeraad van de Gereformeerde Kerk te Ede van oordeel is, dat deze naam meer duidt op het gereformeerd zijn op Nederlandse wijze, dan op gereformeerde wijze in Nederland.

Onder zijn hartelijke groet, wenst de kerkeraad u in al uw beraadslagingen de leiding van de Heilige Geest toe.

Namens hem,

(H. van Ommen - praeses h.t.)

(W. Meester - scriba h.t.)

VERSCHENEN:

I en II KONINGEN

door Ds. C. Vonk

in fraaie stempelband met goudtitel
440 bladzijden - Prijs f 44,—

In de reeks „De Voorzeide Leer“ zijn nu over de H. Schrift de volgende delen uitgekomen:

Ds. C. Vonk	blad.
Inleiding - Genesis - Exodus	f 23,50 - 528
Leviticus	f 31,— - 768
Numeri - Deuteronomium	f 36,50 - 880
Jozua	f 35,— - 360
Richteren	f 35,— - 352
I en II Samuël	f 38,50 - 400
I en II Koningen	f 44,— - 440

Ds. F. van Deursen:

Psalmen I	f 35,— - 416
Psalmen II	f 35,— - 424

„...excellente Schriftstudie. Zijn belezenheid en hoe nauwkeurig hij te werk gaat kan blijken uit de prachtige noten na elk hoofdstuk. Opnieuw van harte aanbevolen.“
(O)osterhoff.

Degenen, die alle over de H. Schrift verschenen delen willen aanschaffen kunnen ze direct ontvangen desgewenst tegen betaling van f 15,— per maand.

Volledig prospectus op aanvraag.

Lieboek & Hooijmeijer b.v.

SINGEL 55 - BARENDRECHT
POSTREKENING 216828

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker; Drs H. de Jong; Mr. dr J. Meulink; D. W. L. Milo; Ds E. R. Postma

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller, Riouwstraat 59, 1521 SC - Wormerveer
Tel. 075-282589.

Adres voor de rubriek Kerknieuws:

Ds O. Mooiweer, Volksparksingel 45, Enschede, tel. 053-310259

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen“, Nooitgedacht 3, Zeist, tel. 03404 - 12452.

Advertenties inzenden tot dinsdagmorgen 10.00 uur.

Abonnementenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38, Leersum, tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 39,— per jaar of f 20,— per halfjaar.
Buitenland f 45,— per jaar of f 60,— per luchtpost.
Giro 40 49 45.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 dec. eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november.